

ลักษณะภาษาไทย

ลักษณะภาษาไทยเป็นอย่างไร เหมือนหรือต่างกับภาษาใด ่อย่างไรหรือไม่ ที่จริงคำถามดังกล่าวนี้เราคนไทยผู้ใช้ภาษาไทยจนชิน ไม่เคยนึกจะถามกัน แต่เมื่อถูกถามก็ต้องหยุดคิด บางคนอาจคิดไปถึง *ภาษาบาลีสันสกฤต* ที่เชื่อกันว่าเป็นแม่ภาษา ไม่เช่นนั้นก็นึกไปถึง *ภาษาจีน* เพราะเคยใกล้ชิดกันมา มาในปัจจุบันนี้เราเกี่ยวข้องกับ *ภาษาอังกฤษ* มากขึ้นคนก็อดจะนำไปเปรียบเทียบกับภาษาอังกฤษไม่ได้

การที่นึกเทียบลักษณะภาษาของเรากับภาษาอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย นับเป็นการถูกต้อง เพราะช่วยทำให้เราเห็นภาษาของเราชนิดชัดเจนขึ้น แต่ก็ต้องรู้ไปพร้อมกันด้วยว่าการที่มีสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับภาษาต่างๆ หาได้ทำให้ลักษณะภาษาไทยมีลักษณะ เป็นเช่นเดียวกับภาษาเหล่านั้นไม่ เพราะภาษาแต่ละภาษาย่อมมีลักษณะเฉพาะของตนเอง แม้บางภาษา เช่นภาษาไทยกับภาษาจีนจะมีลักษณะคล้ายกันหลายประการด้วยกัน แต่ก็ยังมีอีกหลายประการที่ต่างกัน ส่วนภาษาบาลีสันสกฤตไม่อาจถือว่าเป็นแม่ภาษาได้ แม้ว่าจะมีคำบาลีสันสกฤตอยู่ในภาษาไทยเป็นอันมากก็ตาม ทั้งนี้เพราะภาษาทั้งสองกับภาษาไทยมีลักษณะต่างกันมากจนถือว่าเป็นภาษาคนละตระกูลกัน ที่มีคำบาลีสันสกฤตมาอยู่ในภาษาไทยมากมายนั้นก็ เป็นเพราะเรายืมคำของเขามาใช้ แต่ตามธรรมชาติการยืมภาษา ยืมได้แต่คำ จะยืมรูปลักษณะที่ต่างกันของตนเองมาใช้หาได้ไม่ นอกจากจะค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปเพียงบางกรณี เพราะอิทธิพลแห่งภาษาที่ตนนิยมยินดี การเรียนรู้เรื่องลักษณะภาษาทั้งของไทยและของภาษาที่เกี่ยวข้องจึงเป็นเรื่องจำเป็น

ความมุ่งหมายในการเรียนเรื่องลักษณะภาษาไทย กำหนดไว้ ๓ ประการด้วยกันคือ

๑. เพื่อให้รู้ลักษณะภาษาไทยทั้งโดยสรุป และแยกย่อยเป็นรายละเอียด พอให้ใช้ได้และอธิบายได้

๒. เพื่อให้สามารถนำไปเปรียบเทียบกับภาษาอื่น โดยเฉพาะภาษาที่เกี่ยวข้องด้วย มีบาลีสันสกฤต เขมร และอังกฤษ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะทำให้เข้าใจลักษณะภาษาอื่นแต่ละภาษาแล้ว ก็ยังทำให้เห็นและเข้าใจลักษณะภาษาของเราได้ดีขึ้นด้วย

ลักษณะภาษาไทย

ถ้าจะกล่าวโดยสรุปก็สรุปได้ไม่กี่ลักษณะอันเป็นลักษณะทั่วไปของภาษาคำโดด ดังนี้ คือ

๑. คำแต่ละคำมีพยางค์เดียว และไม่มีเสียงควบกล้ำ
๒. คำแต่ละคำถือเป็นคำสำเร็จรูป เพราะมีความหมายสมบูรณ์ใช้เข้าประโยคได้ทันที โดยไม่ต้องมีการตกแต่งหรือเปลี่ยนแปลงส่วนใดๆ ของคำ เพื่อบอกความสัมพันธ์ระหว่างคำในประโยค
๓. คำคำเดียวกันอาจมีหลายความหมาย ใช้ได้หลายหน้าที่โดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงรูปคำเลย จะรู้ความหมายและหน้าที่ได้ก็ด้วยดูตำแหน่งในประโยค
๔. การเรียงลำดับคำมีความสำคัญที่สุด เมื่อเข้าประโยคจะต้องเรียงคำตามตำแหน่งหน้าที่ คำใดทำหน้าที่ใด หมายอย่างไร ก็อยู่ที่การเรียงลำดับคำ การเรียงคำที่ผิดตำแหน่ง ความหมายจะเปลี่ยนไปด้วย ประโยคของเราเรียงดังนี้ คือ ผู้ทำ (คำขยาย) กริยา (คำขยาย) ผู้ถูก (คำขยาย) ถ้ามีบุรพบท บุรพบทอยู่นานามที่เกี่ยวข้องด้วย
๕. เมื่อจะสร้างคำใหม่ หรือต้องการจะแสดงเพศ พจน์ ของคำนาม หรือ กาล มาลา ของคำกริยา อาจใช้คำมาประกอบกันเข้าข้างหน้าบ้าง ข้างหลังบ้าง หรือประสมตามแบบคำประสมบ้าง
๖. มีลักษณนามมากับคำขยายบอกจำนวนนับ ในภาษาไทย คำขยายอยู่หลังคำนาม ลักษณนามตามหลังคำขยายบอกจำนวนนับ
๗. มีระบบเสียงสูงต่ำ คำแต่ละคำมีเสียงสูงต่ำ เสียงหนึ่งมีความหมายอย่างหนึ่ง หากเปลี่ยนเสียง ความหมายย่อมเปลี่ยนไปด้วย
๘. มีการใช้ราชาศัพท์ และภาษาสุภาพตามฐานะของบุคคล

ลักษณะดังกล่าวนี้ บางทีภาษาของเราก็ไม่เป็นเช่นนั้นเสียทีเดียว เช่น คำไทยไม่ได้มีพยางค์เดียวทุกคำไป และคำที่มีเสียงควบกล้ำยืนยันได้แน่ว่าเป็นคำไทยก็มีไม่น้อย การเรียงลำดับที่ไม่เป็นไป

ตามระเบียบดังกล่าวก็มี จึงควรได้พิจารณาโดยละเอียดต่อไป

ถ้าจะกล่าวถึงลักษณะภาษาไทยโดยละเอียด และแยกออกเป็น
เรื่องๆ จะกำหนดลงได้เป็นเรื่องใหญ่ๆ ดังนี้ คือ

- ข้อ ๑ ๒ ๓ ๔ ๖ ๗ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ คำ
- ข้อ ๕ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ ประโยค
- ข้อ ๘ เป็นเรื่อง การใช้ถ้อยคำ

รายละเอียดของเรื่องดังกล่าว จะมีหัวข้อดังต่อไปนี้ คือ

ภาคที่ ๑ คำ

- ๑. เสียง ระบบเสียง เสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์
- ๒. ความหมาย ความหมายแฝง อุปมา ความหมายสัมพันธ์กับเสียง

ภาคที่ ๒ การสร้างคำ

- ๑. คำสร้างใหม่ คำซ้อน คำซ้ำ คำประสม
- ๒. คำเกิดใหม่ อุปสรรคเทียม

ภาคที่ ๓ การสร้างประโยค

- ๑. ลักษณะประโยค
- ๒. การเรียงลำดับ
- ๓. การจำแนกคำ มี คำนาม สรรพนาม กริยา วิเศษณ์
บุรพบท สันธาน อุทาน ลักษณะนาม

ภาคที่ ๔ การใช้ถ้อยคำ

- ๑. ราชาศัพท์
- ๒. ภาษาสุภาพ

ภาคผนวก การเขียนสะกดการันต์ และการอ่าน